

Izhaja vsako sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14194.

Kdo in kaj so emigranti?

Uradno poročajo iz Beograda:

Dne 24. januarja so našli umorjenega župana in banskega svetnika iz Nove Gradiške Andrijo Berića. Njegova nasilna smrt je izzvala veliko iznenadenje, ker je bil pokojni Berić splošno priljubljen in si je bilo težko misliti, da bi postal žrtev osebnega maščevanja. Preiskava se je vodila na vse strani, končno pa se je posrečilo pojasniti ne de ta umor, marveč tudi znane atentate, ki so bili izvršeni nedavno v Zagrebu na razna javna poslopja.

Ugotovitve policije so v polni meri potrdile domnevo, ki se je pojavila že od vsega početka, da gre pri vseh teh zločinih za delo takozvanih »emigrantov«, ki s podporo neprijateljev našega naroda in države rovarijo proti svojim lastnim ljudem. Za spremembo so takrat organizirali svojo akcijo iz Madžarske. To dokazujejo izpovedbe aretiranih ljudi, ki so, kakor vse kaže, zapeljani po agentih dr. Pavelića in Gustava Perčeca, zabredli v njihove mreže ter postali orodje v rokah teh zločincev.

V teku preiskave o umoru župana Berića je bil najprvo aretiran kot dejanski ubijalec neki Ivan Bošić, ki je nato izdal svoje sokrivce in pojasnil ozadje teh zločinov. Po njegovih izpovedbah je ugotovljeno, da je bil eden izmed iniciatorjev umora Berića Ivo Ljevaković iz Ljubice. Pri nadaljnji preiskavi se je dognalo tudi to, da je decembra lanskega leta nekakrat šel na Dunaj in tam obiskal tzv. emigrante, ki tam živijo, ter se z njimi razgovarjal, kako naj se organizira teroristična akcija v Jugoslaviji. Ko se je mudil pred božičem na Dunaju, ga je vzel Gustav Perčec s seboj v Šopronj, kjer se je naučil, kako se izdelujejo peklenjski stroji. Pri tej priložnosti je tudi dobil nekaj razstreliva.

V teku preiskave se je dognalo tudi to, da sta o eksploziji, ki je bila januarja v banski palači v Zagrebu, vedela tudi Josip Miklavšič natakhar v Zagrebu in Josip Poropad, elektrotehniški delavec v Zagrebu. Poropad je priznal, da je pripravil štiri peklenjske stroje, ki jih je napravil iz materiala, katerega mu je dal Miklavšič.

Miklavšič je s svojimi pomagači rabil enega izmed teh peklenjskih strojev, ki ga je položil na hodniku banske palače dne 3. januarja, drugi stroj pa je položil na okno pisarne društva »Mlada Jugoslavija« 31. januarja t. l. Tretji peklenjski stroj so dobili v stanovanju Miklavšiča, četrtega pa v stanovanju Poropada, oba še nerabljena. Preiskava se uspešno nadaljuje.

To poročilo nam daje povod, da povemo in razjasnimo enkrat, kaj in kdo so emigranti.

Beseda »emigrant« prihaja od latinske besede »emigrare«, to pa se pravi po slovenski »izseliti se«. Vendar pa pod »emigrant« ne razumemo takih »izseljencev«, ki zapuščajo svoje domove zaradi revščine in odhajajo v tujino za zaslužkom, ampak »emigrante« imenujemo v prvi vrsti ljudi, ki zapuščajo svojo domovino iz političnih razlogov. Mi bi torej »emigrante« po naše imenovali »politične begunce«.

Politično begunstvo ali »emigracija« ni v zgodovini nikak redek pojav, ampak skoraj vsaka doba, ki prinaša s seboj kakšne velike izpremembe, pozna tudi politične begunce.

Mi vemo iz zgodovine francoske revolucije, ki je strla francosko plemstvo, da so se tedanji francoski plemenitaši razbegnili po vseh evropskih deželah, kjer je plemstvo še imelo moč in upliv. Razbežali se pa tisti ljudje niso v tujino samo zato, da bi rešili svoje

življenje ali pa tisto premoženje, ki so ga neli s seboj, ampak ti ljudje so šli še mnogo dalje: Povsod, kamor so prišli, so hujskali tuje države, naj napadejo njihovo francosko domovino z vojsko, da stro revolucijo in da vrnejo plemenitašem njihove nekdanje pravice!

Takšno početje imenujemo mi dandanes veleizdajstvo in prav nič lepega in plemenitega ne najdemo na tistih plemenitaših, ki so hujskali tujece na svojo lastno domovino, samo da bi ostali oni sami večni gospodarji nad svojo lastno deželo. Če bi bili pa ti ljudje ostali doma in se doma sami borili za svoje resnične ali le navidezne pravice, bi bili pa tudi v očeh današnje dobe — junaki in pravi plemenitaši.

Tudi Poljaki so imeli pred dobrimi 100 leti svojo »emigracijo«. Ko so nekdanje kraljestvo Poljsko razdelili med Rusijo, Avstrijo in Prusijo, se je mnogo poljskih rodoljubov izselilo v tujino, kjer so tudi prigovarjali tujim državam, naj se zavzamejo za obnovo nekdanjega poljskega kraljestva. Četudi je bilo delovanje teh poljskih političnih beguncev s poljskega stališča razumljivo, vendar ni bilo v redu to, da so poskušali doseči svoj cilj s tujo pomočjo.

Politično begunstvo imamo tudi iz naše države. To pa si hočemo ogledati bolj natančno.

Jasno in razumljivo je, da se ob vsaki veliki izpremembi, zlasti pa ob tako velikih izpremembah, kakor jih je rodila svetovna vojna, ljudje razdele navadno v dva tabora: v take, ki jim je izprememba prinesla uresničenje njihovih želja in zahtev, in pa v take, ki bi radi ohranili staro stanje, oziroma v take, ki bi sicer hoteli neko novo stanje, ampak drugačno in različno od tistega, kakršno je. Nič čudnega torej ni, ampak čisto naravno je končno to, da so se take struje pojavile po veliki izpremembi l. 1918. tudi pri nas.

Pojavila se je ena skupina, ki je že zdavnaj iskreno želela in hotela in tudi delala na to, da se združijo vsi Slovenci, vsi Hrvati in vsi Srbi v eno skupno državo. Leto 1918. je iskreno željo teh ljudi uresničilo: danes stanujemo vsi Slovenci, Hrvati in Srbi v eni sami jugoslovanski državi, katere vidni predstavnik je naš sedanjí vladar Nj. Vel. kralj Aleksander.

Čisto nekaj drugega pa je vprašanje, kako naj bo ta država urejena na znotraj. Odgovor na to vprašanje pa je čisto naša domača stvar in zadeva, ki se nobenega tujca prav nič ne tiče! Načinov, kako naj bo urejen na znotraj naš skupni dom — jugoslovanska država — je sto in tisoč. In če se pokaže en način za manj dober, je samo naša stvar, da ga spremenimo enkrat, dvakrat, stokrat — tolikrat, da bo nam vse dobro. Kar pa mora ostati skupno in neizpremenjeno, to je naša skup-

na jugoslovanska hiša, naša jugoslovanska država.

Pojavila pa se je l. 1918. tudi skupina ljudi, ki z razpadom Avstrije ni bila zadovoljna. Med temi ljudmi je bilo največ bivših visokih avstrijskih uradnikov in častnikov in prav znaten del teh ljudi je kar ostal na Dunaju ali pa v Budimpešti, kjer pa čakajo po našem globokem prepričanju čisto zastoj na obnovo stare Avstrije! Kolo zgodovine se suče vedno naprej in nikdar nazaj!

Tretja skupina pa so tisti ljudje, ki so l. 1918 sicer tudi želeli izpremembo dotedanega stanja, toda zato, ker ta izprememba ni bila taka, kakor so si jo oni želeli in zamislili, so začeli borbo proti obstoječemu stanju najprej doma, pozneje pa, ko so uvideli, da se z glavo skozi zid ne da tako lahko, so se začeli izseljevati in od zunaj, s tujo pomočjo rovariti ne samo proti obstoječemu stanju v naši državi, ampak tudi proti skupni jugoslovanski državi kot taki!

Tako početje mora vsak razsoden človek najodločneje obsojati. Kdor ima le troho pameti v glavi, mora vedeti:

1. da ni nobena tuja sila tako človekoljubna, da bi pustila pasti le enega svojega vojaka za čisto tuje interese, če ne bo sama imela koristi od tega in sicer prav debele koristi!

2. da bi bila za nas največja škoda, če bi se komu posrečilo razdreti naš skupni dom, našo skupno jugoslovansko državo.

Ali res more biti kdo tako otročji, da more verjeti, da bi tuje, ki bi našo današnjo državo podrli, pustili ruševine nam?! Kdor se tepe, se tepe in vojskuje in kri preli-va za sebe, ne za druge.

Zato pa je res veleizdaja, če v takih razmerah, v kakršnih smo, nekdo začne tuje klicati »na pomoč«, tiste tuje, o katerih mora vsak vedeti, da komaj čakajo, kako bi nas drugega za drugim požrli!

Sedaj pa še nekaj o atentatih, ki jih organizirajo ti ljudje v naši državi s tujo pomočjo.

Atentat je napad na tega ali onega človeka ali pa na kakšno važno ustanovo. Vprašamo: Ali veste, kaj pomeni en sam človek — v glavnem — dandanes? Kaj je danes župan? Če gre eden, pride drugi! Komu torej koristi tisto nesmiselno ubijanje in brezumno pobijanje domačih ljudi?! Kaj hočejo atentatorji s tem doseči? Samo žrtve padajo, uspeha pa ni nikjer nobenega in ga tudi ne bo, ker ga biti ne samo ne sme, ampak tudi ne more! Take »akcije« so se danes preživele in spadajo v preteklost! Dandanes se »politika« ne dela več z revolverji, ampak z idejami in s pametjo in z možgani!

Iz vsega zgoraj povedanega pa sledi velik in važen nauk, ki ga je zgodovina vseh narodov in držav že nešteto krat potrdila, in ta nauk pravi:

Kdor hoče delati za svoj narod, za svojo domovino in za svojo državo, mora ostati in delati doma!

Inž. Jole Karađole — mrtev.

Naš dobri Jole je mrtev. Zahrbtana gripa s pljučnico je v nekaj dneh opravila svoje uničujoče delo: Zlomila je mlademu, zdravemu možu njegovo sicer neupogljivo življensko silo.

Jole je bil sin malega dalmatinskega kmetiča, otrok dalmatinske zemlje, ki ga je obdarila pri njegovem rojstvu z neizmerno bogatimi darovi: Njegovo srčno čustvo, ki ga je gojil napram svoji vzor-materi, mu je bilo sveto; njegova ljubezen do zemlje brezmejnja; njegova krvna vez z rodom dalmatinskega kmeta-trpina nerazdružna. Imel je poleg tega dobro čuteče srce in blago, pošteno dušo. Obdarovan s temi neprecenljivimi darovi se ni mogel zoperstaviti svojemu notranjemu klicu, ki ga je v zgodnji mladosti postavil v službo zapuščenega dalmatinskega kmetkega stanu. Brez moči sta bila napram njemu udobnost in razkošnost mestnega življenja. Študiral je v mestu, a s svojim duhom je bil doma, v borni kmetški hišici, pri svoji ljubljani in ljubeči materi, ali pa v domačem vinogradu, kateri ga je s svojim skromnim pridelkom vzdrževal. In čim se je o počitnicah vrnil, je bilo njegovo mesto zopet med njimi, ki od jutra do večera s sklonjenimi hrbti kopljejo težko dalmatinsko grudo, da jim v žgočem solncu curkoma lije pot z izmučenega obraza, kakor bi blagoslavljal njo, ki jih kljub svoji skromnosti redi. Z njimi je živel, z njimi trpel, z njimi se boril. Tako je spoznaval življenje, se učil, bogatel na skušnjah. Trpko življenje kmeta-trpina ga je kovalo in skovalo. Bil je mož, ki je poznal življenje in trpljenje našega kmetkega naroda v njegovih najglobljih temeljih, poznal njegove težnje in potrebe, vzroke in posledice. Zato je bil njegov odločen zagovornik, branitelj njegovih pravic, njegov apostol.

Ko tak je za časa svojega študija na ljubljanski univerzi mnogo deloval v našem slovenskem pokretu. Na univerzi je bil med ustanovitelji Akademskega agrarnega kluba »Njive«, poznajo ga naši fantje in dekleta, ki jih je večkrat obiskal po njihovih društvih, pozna ga tudi marsikateri starejši tovariš našega Joleta. A ne samo Dalmacija in Slovenija, cela Jugoslavija ga je poznala in ljubila, poznale pa ga so tudi druge slovanske kmetke države. Povsod so ga spoštovali, povsod visoko cenili njegovo globoko znanje kmetke miselnosti in po njem sodili tudi nas. Ponosni smo bili na njega.

Komaj je dobro dokončal svoje študije in šel, da zasadi svojo lopato v rodno grudo in izvrši svojo veliko dolžnost napram svojemu kmetkemu rodu, narodu in državi, že ga je kršna dalmatinska zemlja sprejela zopet vase, kakor bi hotela reči: »Rodila sem ga, a šega težko pričakovanega apostola, a rodila sem ga prezgodaj, zato vam ga zopet odvzamem, da ne izvrši tega, za kar je bil rojen.« Da, v tem tiči največja tragika njegove smrti. — Dalmatinski kmet se dobro zaveda, kaj je izgubil. Deset tisoč oseb je prisostvovalo njegovemu pogrebu, ki je sličil pogrebu velikega državnika. Vse trgovine in delavnice so bile zaprte. 48 vencev je zakrilo njegov grob, ob katerem se je v imenu dalmatinskih kmetov poslovil od pokojnika kmet Škarica. Njegov slovenski prijatelj pa so počastili njegove spomin s prelepo spominsko svečanostjo, ki se je vršila na sedmi dan njegove smrti v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Umril je, da, umrlo je njegovo telo, a njegov kmetki duh bo živel z nami in med nami, dokler bo jugoslovanski kmet obdeloval svojo ljubljeno domačo grudo. — Blag mu spomin!

Zverinski umor župnika v Mengšu.

V petek zvečer preteklega tedna je bil izvršen v župnišču v Mengšu zverinski umor nad 70 letnim župnikom Francom Kuščarjem. Zločinec je z dvakratnim zamahom pre-

rezal vrat svoji žrtvi, ki je strašni rani takoj podlegla. Po zverinskem umoru je zločinec oropal župniško blagajno in pobegnil proti Ljubljani.

Sestra umorjenega župnika je drugi dan takole pripovedovala o greznem umoru:

»Zjutraj sem kakor po navadi vstala ob 5. uri. Ko sem vstopila v vežo, se mi je zdelo čudno, da so bila hišna vrata odprta, pa tudi vrata v župnikovo spalnico niso bila zaklenjena. V spalnici je bilo vse tiho, dasi je župnik navadno ob tej uri vstal, ker je imel navado, da je zelo zgodaj maševal. Vprašala sem ga: »Ali še spiš?« in ker nisem dobila nobenega odgovora, sem vstopila v spalnico in prižgala luč. Prestrašila sem se, ko sem zagledala posteljo nedotaknjeno, na njej pa je ležalo nekaj kovačev in kovanega drobiža. Tudi na tleh je ležal en kovač, blagajna pa je bila odprta. Takoj sem zaslutila, da se je moralo zgoditi nekaj strašnega. Skočila sem v sosednjo sobo — v pisarno in zagledala brata ležečega na tleh in vsega v krvi. Strešla sem ga, a brat je bil že mrzel in trd. Hitro sem stekla ven, kjer sem srečala cerkvnika, kateremu sem vse povedala. Cerkovnik je šel takoj klicat orožnike.

Orožniki, ki so takoj prihiteli na kraj zločina, so našli umorjenega župnika v njegovi pisarni, 3 korake od vrat, z globoko zevajočo rano na vratu. Na prsih mu leži na zlati verižici ura, katero je morilec potegnil iz žepa najbrž z namenom, da mu jo vzame, a ni imel za to več časa. Morilec je vrgel čez o-braz svoji žrtvi brisačo, s katero si je menda obrisal okrvavljene roke.

Po mnenju obeh sester, ki so bivale pri svojem bratu župniku in vodile gospodinjstvo, je bil zločin izvršen med 8. in 9. uro zvečer, ko se je župnik sam nahajal v pisarni. Zločinec se je skrivil čez dan v podstrešju, zvečer pa, ko je ugotovil, da sta odšli sestri spat, to je bilo kmalu po osmi uri, se je pritihtopil pred vrata župnikove pisarne in na nje nalahno potrkal. Župnik, misleč, da je prišel kak župljan po opravkih, je odprl nič hudega sluteč vrata, v tem hipu ga je pa že sunil zločinec z nožem pod vrat in mu pre-rezal sapnik. Udaril je s tako silo, da je žrtev odletela par korakov nazaj in se nato zgrudila v mlaki krvi na pod ter izkravavala.

Po izvršenem umoru je zločinec pobral iz žepov svoje žrtve denar in ključke, odšel nato v spalnico ter izropal tam železno blagajno. Pobral je samo bankovce po 100 in 1000 dinarjev, kovače in drobiž je raztresel po sobi. Domači sodijo, da je pokradel okoli 13.000 dinarjev. Po tem roparskem opravilu si je umil roki, se obrisal, brisačo pa vrgel čez obraz umorjenega župnika.

Po umoru so domačini pregledali župnišče in iskali sled za morilcem. Mengeški župan Lipar je našel na podstrešju rjav suk-njič, o katerem z gotovostjo sodijo, da ga je tam pustil morilec, kjer se je čez dan skrival.

Orožniki so pričeli z vsestranskim zasledovanjem morilca. Ugotovili so po stopinjah na snegu, da je pobegnil proti potoku Pšati, vendar ga ni mogel radi globočine prebresti. Na enem kraju si je opral okrvavljene čevlje, nato pa krenil v smeri proti Trzinu. Z vsem zaupanjem smemo pričakovati, da bo zločinec kmalu v rokah pravice.

Pokojni župnik je bil doma iz Reteč pri Škofji Loki. Nad 30 let je župnikoval v Mengšu in bil res priljubljen pri svojih župljanih radi svoje nepristranosti. V strankarske prepise se ni vmešaval, povsod je pa z dobro besedo in še bolj z dobrim zgledom vplival na krščansko življenje. Bil je blaga in usmiljena duša.

Svetovna agrarna kriza.

Težka agrarna kriza, pod katero zdihujejo danes poljedelci vsega sveta, se vedno bolj poostruje in kakšnega omiljenja še ni videti. Ta trditev ni nikakor pretirana, kajti njeno resničnost dokazujejo nove agrarne konference, ki nepretrgano slede druga drugi.

Te konference dokazujejo, da je kriza poljedelstva danes svetovna in da ni nobena država in noben narod od nje izvzet.

V Ameriki trpe farmarji, na Francoskem trpe posebno mali kmetje, v Angliji se vlada trudi z državno pomočjo urediti kmečko vprašanje, v Nemčiji se skušajo z vsemi sredstvi otresti uvoza tujega žita, v Rusiji pa delajo z vsi silo na to, da bi postala Rusija zopet največja žitnica sveta. Produkcija bo torej vedno še rastla, kjer pa raste produkcija, morajo cene pridelka padati. Padec cen na eni strani, na drugi strani pa neizpremenjene cene industrijskih izdelkov — to je bistvo krize, ki se zaostruje od dne do dne in ki jo čutimo v vedno višji meri tudi pri nas.

Položaj je torej danes tak, da imamo na

eni strani vedno več hrane, ki čaka na odjemalca oziroma na kupca, na drugi strani pa imamo vsled vedno večje brezposelnosti tudi vedno bolj naraščajoče število takih ljudi, ki bi krvavo potrebovali hrano, ki je pa kupiti ne morejo, ker nimajo zaslužka. Jasno je, da tak položaj ni dober in zdrav. V skladiščih se kopiči žito, ljudje so pa lačni. V skladiščih se kopiči obleka in obutev, ljudje so pa boski in na pol goli — ali veste, kaj to pomeni?

Ni torej čudno, če premišljajo vsi vodilni in odgovorni možje prav resno o tem, kako bi našli izhod iz tega mučnega položaja. Ta izhod je dandanes toliko težji, ker se agrarna kriza ne da več rešiti sama in enostransko, ker je že preveč zvezana z industrijsko krizo. Danes ene krize brez druge ni mogoče več rešiti in v tem leži največja težava, pa tudi nevarnost.

Velika industrija si prizadeva to krizo rešiti z znižanjem delavskih plač. Ta poskus pa ne bo dosti zalegel, ampak bo ravno in-

dustriji največ škodoval, pa tudi kmetom, kajti delavec z majhnim zaslužkom si ne more kupiti nič, število brezposelnih pa bo ostalo vsaj neizpremenjeno, ali pa bo celo rastlo. Mnogo boljša rešitev bi bila v tem, če bi znižali delovni čas ob istih plačah. To se je že večkrat zgodilo brez posebnih gospodarskih potresov. Včasih so ljudje delali v fabrikah po 15 ur na dan n. pr. za 1 goldinar, danes delajo le še 8 ur za isto plačo, pa fabrike še več zaslužijo. Prav tako bi se dal danes (z ozirom na uspešnost dela modernih strojev) delovni čas znižati za enega človeka na 5 dni na teden, kar bi brezposelnost znatno omejilo, ker bi vsak človek prišel vsaj do nekaj dela, splošni zaslužek pa bi prišel v dobro ne samo industriji, ampak tudi kmetijstvu, ker bi ljudje zopet lahko kupovali vsaj najpotrebnejši živež.

Položaj kmetov na Finskem.

(Po poročilu »Mednarodnega agrarnega urada.)

Vse gospodarstvo na Finskem temelji na treh gospodarskih panogah: na poljedelstvu, na gozdnem gospodarstvu in na industriji. Najvažnejša gospodarska panoga za Finsko je poljedelstvo, kjer je zaposlenega okoli 65 odstotkov vsega prebivalstva, na deželi sploh pa živi 80 odstotkov Fincev. Mnogo pa zaslužijo ljudje tudi od gozdnega gospodarstva, ker je 51 odstotkov gozdov na Finskem v privatnih rokah.

L. 1922. so znašali od celokupnega dohodka narodnega gospodarstva na Finskem dohodki iz poljedelstva 38 odstotkov, iz gozdov 22 odstotkov, iz industrije pa 34 odstotkov.

Poljskih pridelkov pa Finska razmeroma malo izvažata. Prof. Zutilla je cenil za l. 1924. vso vrednost kmečkih pridelkov na Finskem na 6600 milijonov zlatih mark, od tega pa so prodali v inozemstvo le 9 odstotkov, vse drugo so porabili doma. Zato pa je domači trg za poljedelske produkte za Finsko največje važnosti, čeprav tudi cene na svetovnem trgu za finski trg niso brez pomena.

Največ izvažata Finska surovega masla, sira in kož. Pridelke žita pa ne krije domače potrebe, zato pa mora Finska precej žita kupovati v tujih deželah. Zadnja leta so nakupili žita za približno 900 milijonov mark za leto.

Prva leta po vojni so kmetje na Finskem še dokaj dobro shajali, pa tudi industrija se je precej razvila. Povpraševanje po surovem maslu je rastlo povsod in zato so kmetje na Finskem lepo zaslužili. Težave je povzročala kmetom le razmeroma visoka obrestna mera, ki se giblje še danes okoli 9 odstotkov. L. 1921. je bilo na Finskem v raznih kreditnih zadrugah včlanjenih nad 135.000 kmetov, kljub temu pa so si kmetje še izposojali denar pri zasebnih kapitalistih in bankah, kjer so morali plačevati seveda višje obresti. Zadolžitve finskih kmetov pa v primeri z zadolžitvijo kmetov v drugih deželah ni posebej velika. Danes znašajo kmečki dolgovi nekaj nad 6 odstotkov celokupne vrednosti kmečnega premoženja.

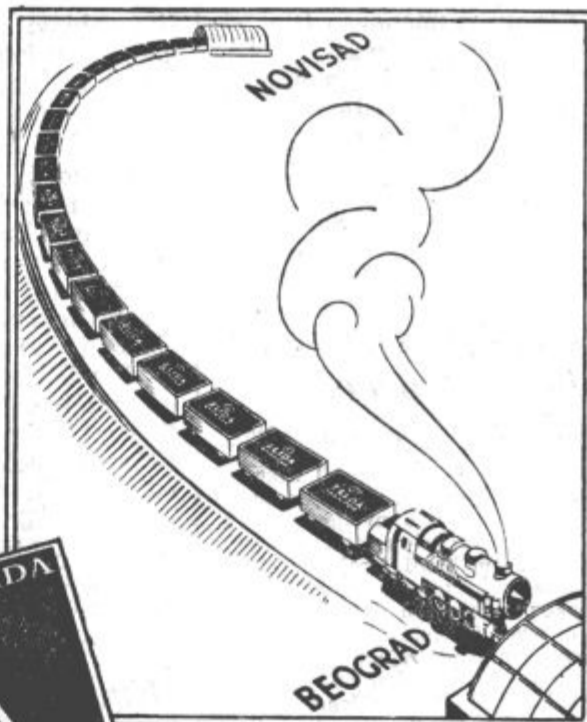
Zadolžili pa so se kmetje na Finskem največ zaradi agrarne reforme, ker so morali dodeljeno jim zemljo spraviti v red. L. 1910. je bilo na Finskem 125.000 kmetij, ki so obsegale več kakor pol hektarja zemlje, 96.000 kmetij pa je bilo oddanih v zakup. Do l. 1928 pa je bilo že nad 100.000 zakupnih zemljišč upremenjenih v lastninske kmetije. Ko pa so kmetje dobili zemljo v last, so se pogumno

KAJ PRAVIJO ŠTEVILKE:

700.000 ZAVITKOV ELIDA SHAMPOO PRODANIH V ZADNJEM LETU!

**DOKAZ
NJEVOVE
KAKOVOSTI!**

**Ako bi teh 700.000
zavitkov položili
zaporedoma
eden za drugim,
bi tvorili 83 km
dolgo progo, ka-
kor Beograd—
Novisad.**

*Za negovanje
las*

ELIDA SHAMPOO

lotili dela in so razširili stanovanjska in gospodarska poslopja in so začeli zemljo izboljševati, ker je seveda veljalo dosti denarja.

Prof. Gebhard je izračunal, da so kmetje na Finskem v zadnjih 10 letih investirali v nova poslopja in pa za izboljšanje zemljišč nad 4 milijarde zlatih mark. V tej dobi so ustanovili na deželi 260 novih mlekarških zadrug, 115 novih konzumnih zadrug, in veliko število malih kmečkih industrij.

Začetki gospodarske krize so se začeli kazati na Finskem okoli l. 1928. Začelo se je s padcem cen lesa, ker je začel švedski les silno konkurirati s finskim. Danes se čuti tudi ruska in poljska konkurenca na tem polju. Začele pa so padati cene tudi poljedelskim produktom in zato je letni dohodek iz zemljišč danes znatno manjši, kakor je bil še pred nekaj leti. Posebno pa se je kriza poostrila l. 1930, ko so cene vseh pridelkov na svetovnem trgu začele silno padati.

Posebno trdo je zadel kmete na Finskem padec cen rži, ki je glavni živež na Finskem. Cena rži je danes ravno za polovico nižja kakor je bila še pred dobrim letom. Padca cene rži pa ni zakrivil le splošni padec cen na svetovnem trgu, ampak tudi dober pridelek rži v Nemčiji in na Poljskem v zadnjih letih, tako da sta ti dve deželi mogli velike količine tega pridelka izvažati.

Zaradi tega neugodnega položaja je bila finska vlada prisiljena zvišati uvozno carino na žito. Zvišanje carine pa ni dosti zaleglo, ker so bile izvozne nagrade za rž v Nemčiji in na Poljskem skoro ravno tako visoke, za kolikor je bila carina na Finskem zvišana.

Tako se je položaj na tržišču z ržo za finske kmete vedno bolj slabšal.

Cena surovega masla na Finskem pa je popolnoma odvisna od cen na svetovnem trgu. Padec cene za ta predmet je torej le posledica padca cen za surovo maslo v Angliji in v Nemčiji.

Splošni padec cen pa ne bi bil tako porazen, če bi se bili istočasno znižali tudi pridelovalni (produkcijski) stroški. Padle pa so samo cene nekaterih krmil, nekaj malega pa se je znižala tudi cena za umetna gnojila.

Okoli 60 odstotkov vseh stroškov za obdelovanje zemlje pride na Finskem na mezde (delavske plače). Takoj po vojni so mezde silno rastle, ob sedanjem splošnem padcu cen pa so ostale mezde neizpremenjene. Na Finskem pa je še zelo razširjeno plačevanje v naravi, tako da dobe delavci povprečno le 46 odstotkov svoje plače v denarju, vse drugo pa v blagu (stanovanje, drva itd.). Ta način plačevanja je krizo vsaj nekoliko omilil. Delavci so dobivali navadno tudi hrano pri gospodarju. Takih delavcev je bilo nad 75 odstotkov vseh. Ravno tako dobiva tudi večina hlapcev in dekel hrano pri gospodarjih in samo majhen del se oskrbuje s hrano sam izven hiše.

Finski kmetje so večinoma mali kmetje. Mali kmetje so pa morali že v normalnih časih skromno živeti in mnogo delati. Zaradi splošnega padca cen so torej ravno mali kmetje najbolj udarjeni in se morajo silno omejevati, če hočejo shajati. Prav tako pa žive v neugodnih razmerah tudi večji kmetje, ki morajo plačevati posle, ne morejo pa spraviti svojega pridelka v denar.

Spremembe v vladi.

Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta sprejel ostavko, ki so jo podali minister brez portfelja dr. Oton Frankeš, minister javnih del Filip Trifunović in minister brez portfelja dr. Ivan Švegel. Vsi trije so razrešeni dolžnosti in stavljeni na razpoložje.

Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog ministrskega predsednika imenovan za ministra pri predsedništvu ministrskega sveta dr. Milan Srškić, dosedanji minister pravde.

Za ministra pravde je imenovan Dimitrije V. Ljotić, odvetnik v Smederevu.

Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog ministrskega predsednika postavljen za ministra javnih del dr. Kosta Kumanudi, dosedanji minister brez portfelja in zastopnik zunanjega ministra.

Doznavamo, da bo g. minister n. r. dr. Ivan Švegel imenovan za pooblaščenega ministra v inozemstvu.

Zakon o plačevanju glob vsled gozdnih prestopkov.

Popust na globah v razdobju 1919—1929.

Nj. Vel. kralj je predpisal in proglasil zakon o izvršnem plačanju v gozdovih napravljene škode in kazni za gozdne prestopke pred uveljavitvijo zakona o gozdovih z dne 29. decembra 1929.

§ 1. Vse izvršne sodbe in kazni, izrečene od pristojnih prvo- in drugostopenjskih upravnih oblasti radi gozdnih prestopkov v državnih gozdovih in gozdovih samoupravnih teles (občinskih gozdovih, gozdovih imovnih občin, zemljiških zajednic in podobno), v kolikor niso plačane in v kolikor niso v zmislu finančnega zakona za leto 1928-29 oproščene, se bodo plačale, če so pravno močno izrečene za leta 1930, 1929 in 1928, v polnem znesku, to je 100%, za leto 1927 90%, za leto 1926 80%, za leto 1925 70%, za leto 1924 60%, za leto 1923 50%, za leto 1922 40%, za leto 1921 30%, za leto 1920 20%, za leto 1919 10% obsodbenega zneska. Kazni, izrečene v prejšnjih letih, se ne bodo plačevale.

§ 2. Analogno kaznim se mora izvršiti plačilo odškodnine za gozdne prestopke v državnih gozdovih na osnovi pravomočnih sodb prvo- in drugostopenjskih upravnih oblasti za škode, napravljene v državnih gozdovih in gozdovih samoupravnih teles (občinskih gozdovih, gozdovih imovnih občin, zemljiških zajednic in podobno), po ključu, predvidenem v čl. 1. tega zakona po predhodnem sklepu pristojnih samoupravnih teles.

§ 3. V slučaju neizterljivosti izvršnim potem kazni in odškodnin po § 1. in 2. tega zakona morejo prvostopenjske upravne oblasti pozvati obsojene k fizičnemu delu v gozdnih nasadih in gozdovih na način, kakor to smatrajo pristojne oblasti za potrebno. Pri takem plačilu kazni se bo računalo za vsak delovni dan 30 Din.

§ 4. Zakon stopa v veljavo in dobi obvezno moč z razglasitvijo v »Službenih novinah«.

Rok za vplačanje članarine Kmetijske družbe določen do 1. marca t. l.

V smislu družbenih pravil se je letos določil rok za vplačanje članarine Kmetijske družbe v Ljubljani za 1. 1931. do 1. marca t. l. Zaradi tega se pozivljajo vsi kmetovalci, da do tega roka zadostijo svoji dolžnosti in vplačajo pri pristojni podružnici družbeno članarino od 30 Din in od podružnice določeni prispevek do največ 5 Din. — Načelstva podružnic se pa vabijo, da poberejo od svojih članov-zamudnikov in od drugih kmetovalcev članarino najkasneje do tega roka in jo z imeniki vred dopošljejo družbi do 1. marca t. l.

Kmetijska družba v Ljubljani.

Najbolje kupite

nogavice, dam-ke in moške rokavice, damsko in moško perilo Bengeriovo, puloverje, telovnike (veste) žepne robce, kravate, ovrtnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezenine, gumba, DMC prejlce, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine le pri

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Prosvetno-organizatorični tečaj

V ponedeljek dne 23. II. 1931 otvori Zveza kmetijskih fantov in deklet svoj drugi prosvetni tečaj. Otvoritev sama se vrši tega dne ob 14. uri v sejni dvorani Zveze kulturnih društev v II. nadstropju Kazine, Kongresni trg. Od torka naprej se predavanja nadaljujejo v akademskem kolegiju v Kolodvorski ulici. Otvoritveno predavanje bo imel g. dr. Janže Novak. K otvoritvi, h kateri pričakujemo tudi poset zastopnikov bratskega nam Svaza slovanske agrarne mladeži čehoslovaške, vabimo vljudno vse prijatelje in podpornike kmetijskega mladinskega pokreta in vse ostale sodelavce pri delu za kmetijsko prosveto.

Tov. tečajniki naj se pa pripeljejo v Ljubljano že dan prej, to je v nedeljo dne 22. t. m. in naj se zberó do popoldneva v poslovnem lokalu Zveze kmetijskih fantov in deklet, Cankarjevo nabrežje št. 5. To je potrebno radi njihove razmestitve in ostale oskrbe tekom tečaja. Zvečer bodo tečajniki obiskali predstavo v Narodnem gledališču. Vsak udeleženec tečaja naj prinese s seboj potrebščine, katere smo navedli v razpisih (2 odeji, 2 rjuhi, blazino in potrebščine za čiščenje obleke in čevljev). Tečajnike prosimo točnosti.

Tovariši, ki so sodelovali pri zbiranju živil za ta tečaj, naj nabrana živila pripeljejo v »Ekonom«, Kolodvorska ulica v Ljubljani, odnosno naj javijo Zvezi, da preskrbimo za odvez. Odbor Zveze.

»Kmetijska prosveta« v Savinjski dolini.

Odbor »Kmetijske prosvete« sklicuje za nedeljo 22. februarja zborovanje za Savinjsko dolino v našo staro, narodno in kmetijsko trdnjavo Zalec. Zborovanje se vrši ob pol desetih uri dopoldne v dvorani g. Robleka.

Na zborovanju bodo predavali tovariši: minister v p. in član vrhovnega zak. sveta Ivan Pucelj, dr. Janže Novak ter inž. Tržan in dr. I. Rosina.

K obilni udeležbi se vabijo vsi, ki hočejo v močni Jugoslaviji gospodarsko krepak in duševno prosvitljen kmetijski narod.

Odbor.

Dopisi

Cerklje pri Kranju. Zora vstaja, bit če dana! Nad vse lepo se razvija šesttedenski kmetijski tečaj, ki se vrši v prostorih tukajšnje narodne šole. Da je snov predavanj izbrana kar najsrečnejše, dokazuje številna udeležba, ki znaša poprečno 130 poslušalcev. Res je, da se v tako kratko odmerjenem času ni mogoče temeljito živeti v snov, zato bomo po možnosti priredili večerne nadaljevalne tečaje, da gradivo podrobneje proučimo. — Veseli znak, da je večina občanov pričela upoštevati prosvetno delo, je opogumil učiteljstvo, da svetu pokaže plodonosne sadove tukajšnjega 140-letnega šolskega razvoja. Potom spominov na slavne rojake namerava učiteljstvo razpresti časovne niti, ki segajo uprav v ilirsko dobo in v dobo kmečkega robstva. Cerkljanska, gor. nprav in z lepoto prirodnega bogastva obdarjeni planinski raj so oni neizčrpni viri, ki iz njih zajemajo naši slavni rojaki semena svojim nadepolnim setvam, ki se naj plodonosno množe od roda v rod. Kmetje po rodu so ostali kmetje v knjigi naši domačini, pesniki in pisatelji Anton Koder, Jak. Bedenk in župnik Ravnikar-Poženčan, — mili, nežni in tudi bojevitega značaja so odmevi strun našega Davorina Jenka, Andreja Vavkna in dr. Kimovca, božanstvene so sli-

karske umetnine prof. Frankeja in Mežana; kaj pa narodu pomenita Ignac Borštnik in Franc Barle, pričajo ljubljanski spomeniki. Da ohranimo spomine na pristnega kmeta, priredimo v juniju šolsko razstavo, ki naj pokaže svetu Cerkljana kot Ilirca in Jugoslavana, oratarja in kulturnega veljaka, samouka in obrtnika. Nov bo šolski prapor, — sedanjega je razjedel zob časa, (1865. l.), — ki naj zaplapola k podvigu narodne prosvete. — Istočasno odkrije Glasbena Matica spominsko ploščo Davorinu Jenku. Priprave vodi gosp. minister Hribar. Pokroviteljstvo nad šolsko proslavo je prevzel rojak gosp. odvetnik dr. Josip Hacin z gospo soprogo. Oba sta poroka, da se slavlje izvrši čim najčastneje. Vsi na delo! — I. L.

Čas za obrezovanje sadnega drevja je tu!

Preskrbite si orodje znamke »KUNDE i sin« katero je priznano najfinejše za obrezovanje in katerega dobite najugodnejše pri tvrdki z železnino

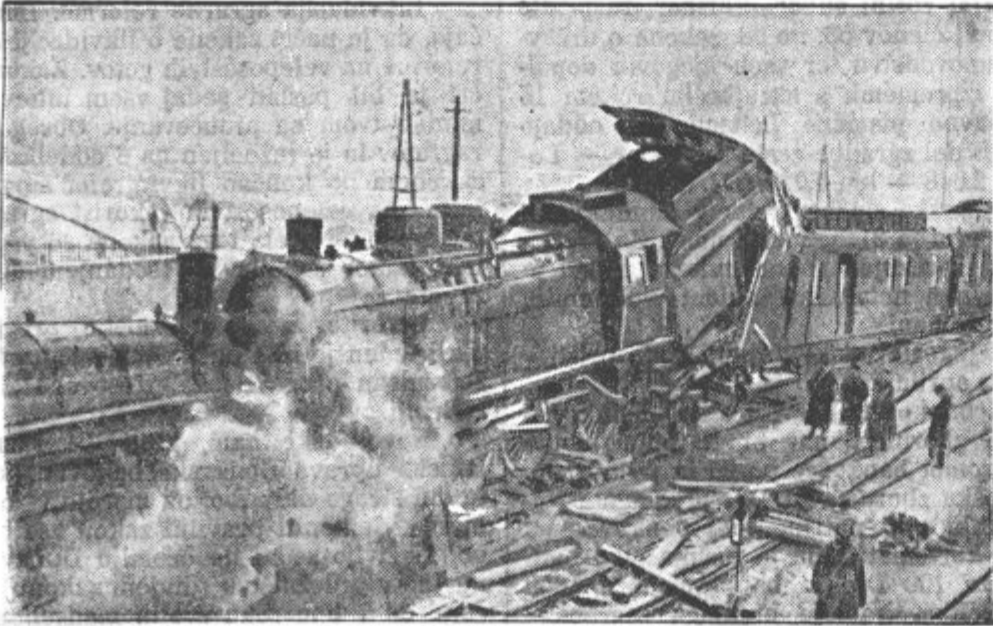
Štanko Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35

Šesttedenski kmetijski tečaj v dravograskem srezu. Kmetijski tečaj, ki je bil slavnostno otvorjen 20. januarja t. l. v Vuhredu ob navzočnosti gospoda sreskega načelnika dr. Dionizija Maraža, uspešno napreduje z ozirom na udeležbo. Ta tečaj je obiskal tudi gospod podpolkovnik Vaupotič iz Maribora, kar je napravilo med udeleženci prav lep utis. Prostemu predavanju kmetijskega uradnika Zdolška iz Prevalj sledijo udeleženci z vsem zanimanjem, ker je vsako predavanje imenovanega v resnici vzeto iz prakse. Okolica Vuhreda je zelo obširna. Udeleženci mnogo žrtvujejo, ker jih čaka po zaključku predavanja naporna pot do doma okrog 3—4 ure. Dosedaj znaša udeležba povprečno 40 obiskovalcev. Ker je ta tečaj brezplačen, je želja predavateljev, da ga obišče vsak, ki mu je napredek splošnega gospodarstva v okraju. — A. Z.

Tečaj za voditelje rodovnika priredi kmetijski ref. Josip Sustič v okviru »Živinorejske skupine za srez Kranj«. Tečaj bo v Ljudskem domu v Kranju v petek, dne 20. februarja t. l. in prične ob 9. uri zjutraj. Namenjen je praktičnemu pouku v vodstvu rodovnika in pomožnih knjig pri živinorejskih zadrukah, kakor tudi za delo nadzorovateljev pri kontrolni molži. Število živinorejskih zdrugetv v kranjskem okraju je narastlo na 15, pri katerih so rodovne komisije s punktiranjem (ocenjevanjem) na 100 točk ravnokar odbrale plemensko živino zadrušnikov za sprejem v rodovnik. Še tekom tega meseca ima slediti samostojno podrobno zadružno delo. Na tečaju naj se zadružniki čimbolj upeljejo in izurijo v beleženju podatkov v rodovne knjige. Zato naj prinesejo udeleženci s seboj rodovnik in vse pomožne knjige. K tečaju imajo pristop tudi drugi živinorejci in zadružniki.

Cerklje pri Kranju. Šesttedenski kmetijski tečaj v Cerkljah pri Kranju je v popolnem razmahu. Obisk je bil že od začetka prav dober, vsakokrat po 80 do 90 oseb. Zadnje tedne pa je obisk narasel na 120 do preko 130 udeležencev. Zanimanje za kmetijski pouk je izvanredno živahno. Vse priznanje gre krajevnim činiteljem, ki so nepretrgoma širili zanimanje za številni in stalen obisk tega koristnega tečaja. V soboto, dne 21. februarja se bo dopoldne takoj po predavanjih predvajalo velezanimiv kmetijski film. Ta dan bodo predavanja in filmska predstava v Ljudskem domu.

Težka železniška nesreča v Krakovu.

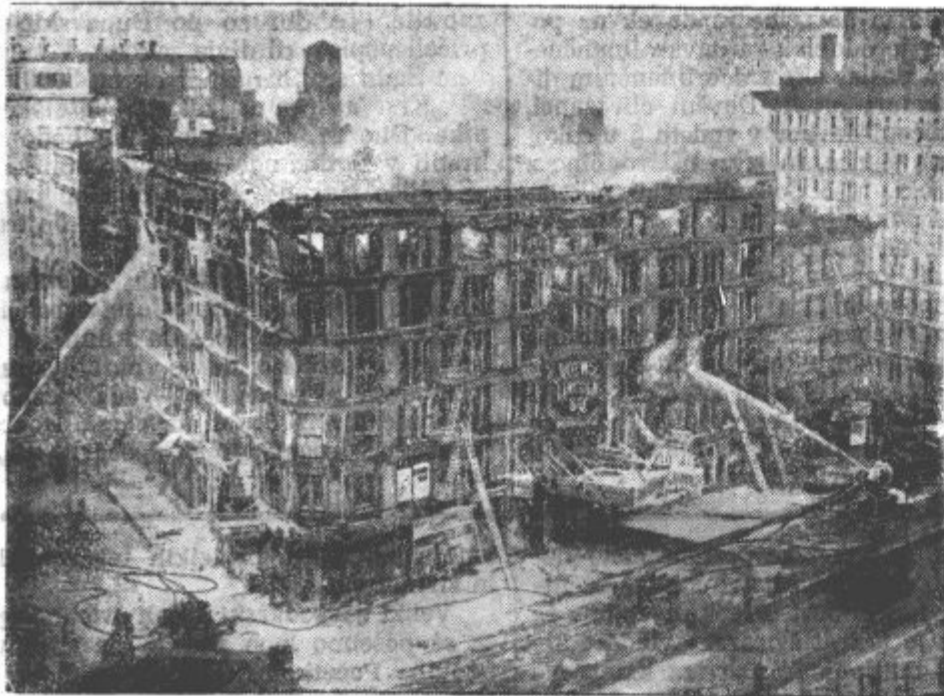
V soboto zjutraj je trčil iz Krakova odhajajoči ekspresni vlak z brzovlakom, ki je prihajal v Krakov. Deset oseb je bilo ubitih, težko in lahko ranjenih pa je veliko število. Slika nam kaže obe lokomotivi, ki sta skočili iz tirov.

General Gamelin,
novi šef francoskega generalnega štaba.

General Weygand,
novi podpredsednik francoskega vrhovnega vojnega sveta in generalni inšpektor francoske armade.

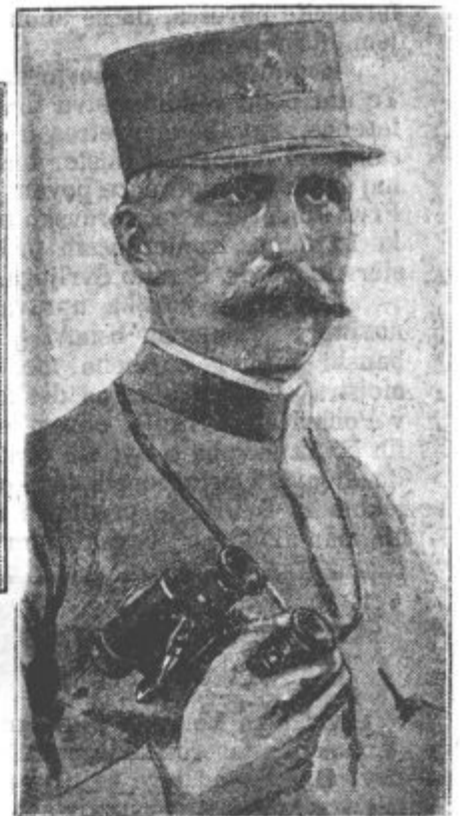

Požar velikega kinematografa.

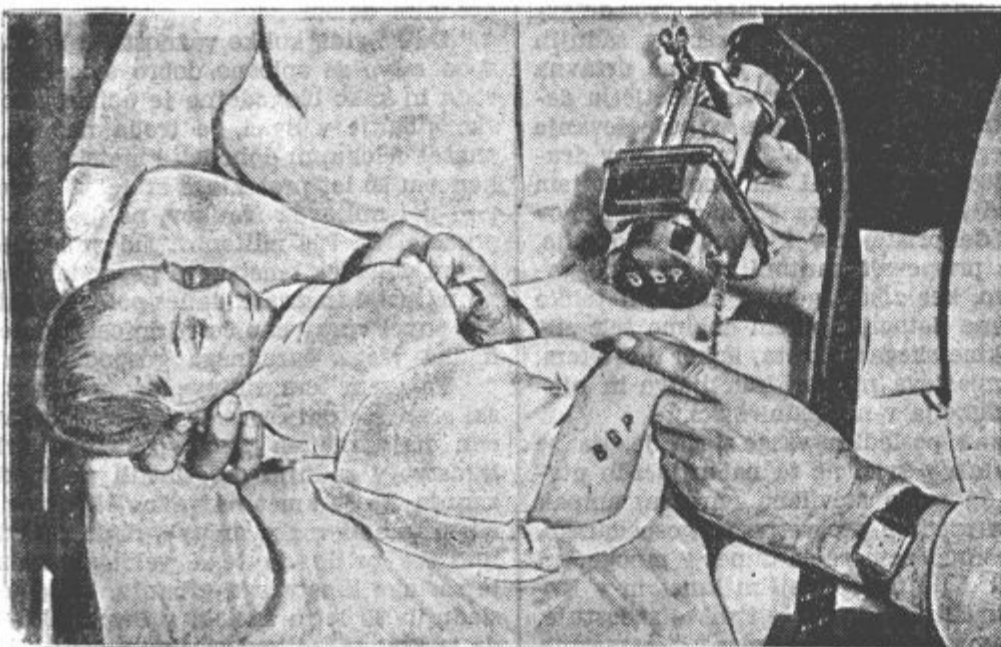
Na največji cesti v Newyorku se nahaja velik kino, ki ima prostora za več tisoč ljudi. Nedavno je v tem poslopju kmalu po koncu predstave nastal požar, ki je trajal celo noč. Gasilci so delali do ranega jutra z velikim naporom, ker je voda, ki so jo brizgali na stene, vsled hude zime sproti zmrzovala.

Pandit Motilal Nehru †.
Predsednik vseindijskega kongresa in eden od prvoboriteljev za osvoboditev Indije Pandit Motilal Nehru je v Allahabadu umrl. Kal boleznii je dobil v ječi.

Slavni francoski maršal Pétain,
je bil imenovan te dni za inšpektorja zračne obrambe Francije. Njegovo imenovanje pomeni, da pričakujejo vojaški krogi v bodočnosti največjo nevarnost od vojne v zraku.

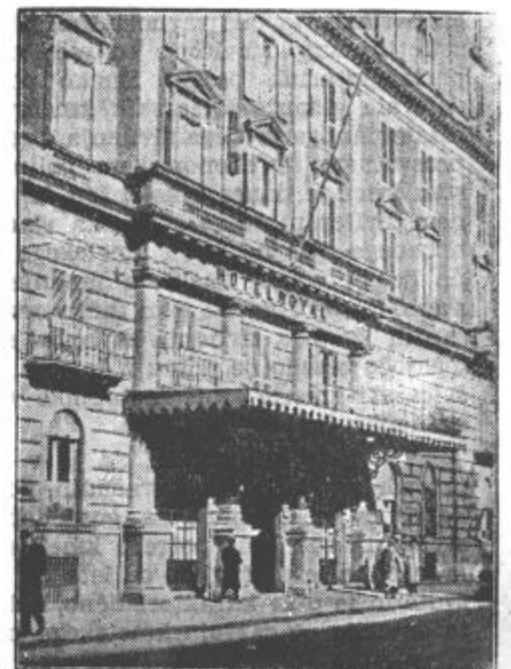

Zaznamovanje otrok v Ameriki.

V velikih ameriških porodnišnicah zaznamujejo novorojenčke s posebnimi znaki, da jih ne zamenjajo. Novorojenčku vtisnejo pečat z začetnimi črkami matrinega imena in pa čas rojstva. Znamenje drži več tednov in je popolnoma neškodljivo.

**»Hotel Royale«
v Rimu.**

V I. nadstropju tega hotela se je bil nastanil italijanski anarhist Michele Schirro, ki je nameraval napasti Mussolinija. V sobi so našli tudi bombo, ki jo je bil naredil Schirro sam.

Novice

Naročniki, ki še niste poravnali naročnine! — Da vas ne bo treba ponovno opominjati, prosimo, poravnajte vsaj do konca tega meseca svojo naročnino za Kmetški list, ki stane za celo leto samo 30.— Din.

Novi pomočnik prosvetnega ministra. Za pomočnika ministra prosvete je bil postavljen dr. Teodor Nikić, profesor na beograjski univerzi.

Kr. banska uprava Dravske banovine razglašala: Gospod ban dobiva pogosto anonimne dopise, v katerih se neznanci pritožujejo o raznih nerednostih. Ker je edino pravilno načelo, da mora za resničnost podatkov vsaka oseba odgovarjati, se javnost radi informacije obvešča, da se anonimni dopisi ne jemljejo v pretres.

Konferenca o banovinskih proračunih. Te dni bodo v ministrstvu financ imeli konferenco, kjer bodo pretresali proračune posameznih banovin. Minister financ je odredil, naj se na te konference povabijo vsi gg. bani. Prva konferenca za Moravsko banovino je bila 16. t. m. Konferencam predseduje minister financ dr. Stanko Švrljuga.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine razpisuje na osnovi § 31. zakona o bankski upravi službeno mesto mizarskega mojstra — zvanika na deškem vzgajališču v Ponovičah. Prošnje, opremljene po določilih čl. 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih ter kolkovane s kolekom za 5 Din, je predložiti najkasneje do 15. marca 1931 kr. bankski upravi v Ljubljani.

Okrajni cestni odbor Maribor razpisuje na podstavi členov 56. do 98. zakona o državnem računovodstvu ter vseh njegovih dopolnitev in izprememb s skrajšanim rokom 15 dni I. javno pismeno licitacijo za oddajo gradbenih del zgradbe ceste Sv. Peter — Ložane km 2.648 — km 5.727 (III. del).

Iz notarske službe. Notar v Kamniku dr. Franc Horvat je 21. januarja umrl. Za vršilca dolžnosti izpraznjenega notarskega mesta je bil postavljen notarski kandidat v Kamniku dr. Beno Pehani.

Novi jugoslovanski zlatniki bodo prišli v promet 1. aprila t. l.

Novi bankovci. V zvezi s spomenico novosadske zbornice, naj bi Narodna banka dala v promet bankovce po 25 in po 50 Din, je zagrebška zbornica za TOI predlagala Narodni banki, naj natisne tudi bankovce po 500 Din, ker smatra, da je razlika med bankovcem za 100 Din in bankovcem za 1000 Din prevelika. Nadalje predlaga zagrebška zbornica, naj Narodna banka natisne tudi bankovce po 10.000 Din.

Davčne obveze in svoboščine očetov z 9 otroki. Na vprašanje zbornice v Novem Sadu, ali morajo očetje 9 otrok in več plačati občinske doklade in davščine in davek na poslovni promet, je oddelek za davke finančnega ministrstva poslal okrožnico finančnim direktorijem, v kateri pravi: Davčni obvezanci, ki so že oproščeni davkov v zmislu § 9 zakona o davku na samce, in izvzemši rodbine z 9 ali več otroki, niso dolžni plačati nikake sameupravne doklade in tudi ne vojaškega davka. Davek na poslovni promet te osebe morajo plačati, ker se ta davčna oblika ne smatra za neposredno.

Starejšim osebam zbadanje in trganje najbolj zagrenjuje stare dni. Natrite malo svoje utrjene žile s preparatom »ALGA«. Čutili boste, kako Vam »ALGA« daje življenjsko veselje in svežost. »ALGA« se dobiva povsod steklenica za 16 dinarjev.

Likvidacija agrarne reforme. Listi poročajo, da je načrt zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih gotov. Zakonski načrt je bil poslan sedaj vsem interesiranim ministrstvom na proučevanje. Obsega 86 paragrafov in je razdeljen na 6 oddelkov. S tem zakonom bo končno likvidirana agrarna reforma na veleposestvih v korist agrarnih interesentov. Načela tega zakona so v glavnem ista, kakor so bila v dosedanjem agrarnem zakonu.

Otvoritev nove železniške proge. Pretekli teden je bila na svečan način otvorjena železniška proga Raška - Kosovska Mitrovica v Srbiji.

Novosadski ban proti »koruznikom«. Banska uprava Donavske banovine je izdala te dni strogo naredbo, da morajo v roku treh mesecev skleniti pravilni zakon vse one osebe, ki živijo sedaj na ozemlju Dunavske banovine v priložnosti (divjem zakonu). V slučaju, da v tem roku svojih medsebojnih odnosov ne spremenijo v zakonsko zvezo ali pa divjega zakona ne opustijo, bodo oblasti strogo postopale na ta način, da bodo prilaznice smatrali za moralno oporečene ženske in jih pregnali v pristojne kraje ali jih kaznovali. Te dni so po Dunavski banovini pričeli popisovati divje zakone. V samem Novem Sadu so jih našli okrog 3000.

Krst našega največjega potniškega parnika. Dne 21. t. m. popoldne bodo svečano krstili v Splitu naš največji potniški parnik »Kraljico Marijo«. Istega dne bo parnik odplul v Dubrovnik in Kotor in se bo tretji dan vrnil nazaj v Split.

Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz-Josef«-grenčica najboljše olajšavo. Spričevala klinik za ženske boleznih dokazujejo, da se vprablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef«-voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kmetško gibanje v Švici.

(Konec.)

Švicarska kmetška zveza ni politična organizacija, nasprotno, je politično popolnoma nevtralna. Vsled tega se ji je posrečilo združiti vsa kmetška društva v svojem okrilju, ki štejejo na 400.000 članov, ter je tako zavzela kmetška zveza eno najvažnejših mest v javnem življenju Švice. K njenim uspehom je zelo mnogo pripomogel kmetški parlamentarni klub, ki šteje danes 92 poslancev. Ta klub je svobodna skupina poslancev različnih strank, ki ima namen, da odpira interese kmetškega stanu in njegovega gospodarstva.

Švicarski kmetje so s svojo organizacijo storili to, da je zakonodajno delo švicarskega parlamenta bilo ravno v zadnjih treh desetletjih najplodovitejše od vseh dosedanjih parlamentarnih period. Enako povoljno je delovalo gibanje švicarskih kmetov tudi na ostale panoge javnega življenja, predvsem na prosvetnem in ekonomskem polju. Kmetijstvo Švice je danes tako važen faktor v javnem življenju, da se švicarska vlada ne loti nobenega dela na polju kmetškega življenja, ne da bi poprej zaslišala mnenje kmetške zveze. Da pa kmetški stan tudi v ostalih vprašanih javnega življenja zavzema enako odločujočo besedo, je dokaz v dejstvu, da imajo švicarski kmetje svoje zastopnike v vseh institucijah javnega življenja.

Važno je omeniti še, da je v državnem proračunu, kakor v proračunih posameznih kononov poskrbljeno za gospodarske, prosvetne in socialne potrebe kmetijstva. V te proračune se uvrščujejo od leta do leta večje svote in je prav karakteristično, kako rastejo te dotacije po razvoju kmetškega pokreta.

Pred osnovanjem kmetške zveze je dajala

državna vlada za kmetške potrebe čisto neznatne svote, ker je kmetijstvo stavila za industrijo, trgovino in obrt. Preokret vidimo že leta 1900, ker je takrat švicarska vlada dotirala že nad 2 milijona frankov za kmetijske potrebe. Ta svota se je že leta 1915 podvojila, dočim je leta 1915 znašala dotacija za kmetijske potrebe blizu najmanj milijonov frankov. To pa še ni vse, kar dobiva kmetško gospodarstvo za svoje pospeševanje, kajti ravno tako, če ne še bolj, podpirajo kmetijstvo vlade posameznih kantonov.

Ako pogledamo skupni znesek vseh državnih dotacij za kmetijske potrebe v zadnjih tridesetih letih, vidimo, da je sama državna uprava brez kantonov v prvem desetletju delovanja kmetške zveze izdala za pospeševanje kmetijskega gospodarstva 22 milijonov, v drugem že 86% več t. j. 41 milijonov, v tretjem pa za 186% več t. j. za 78 in pol milijonov frankov. Če prištejemo k temu še dotacije, ki so jih prispevali kantoni za kmetško gospodarstvo, ker znaša gotovo najmanj toliko kot državne dotacije, potem dobimo šele sliko moči kmetškega pokreta, kokor tudi o tem, kako se upošteva in ceni kmetijstvo in njegova produkcija v napredni Švici.

Naravna posledica vsega tega je, da se kmetški stan v Švici na ta način jači in utrjuje, ne da samo številčno narašča, ampak da tudi napreduje prosvetno in gospodarsko. Švicarski kmet zamore že danes v mnogočem tekmovali z najnaprednejšim kmetom v Evropi, z danskim. V dokaz te trditve zadostuje, če navedemo, da švicarski kmet v posameznih panogah svojega gospodarstva pridela več nego danski kmet, strokovnjaki so ugotovili, da je skupni dohodek švicarskega kmeta v gospodarstvu enak onemu danskega, lahko pa je mogoče, da bo prekosil danskega kmeta. Posebno se ta uspeh opaža pri švicarskem

kmetu pri žitnih pridelkih ter v mlekarstvu in živinoreji.

Veliki gospodarski uspeh švicarskega kmeta se posebno lepo pokaže na njegovih dohodkih. Početkom tega stoletja je znašal skupni dohodek švicarskega kmeta na površini 1 ha samo 590 frankov in se je že pred vojsko dvignil na 1300 frankov. Po vojski se je ta dohodek z ozirom na razvoj splošnih gospodarskih razmer znižal, a danes pa je zopet dosegel predvojno višino, ki se bo po vsej verjetnosti še povišala s pridnim in naprednim delom.

Da se vidi, kolike važnosti je kmetško gospodarstvo za splošno dobro švicarskega naroda in kako blagodejno je učinkovalo kmetško gibanje v Švici, je treba navesti, da je znašal celokupni dohodek kmetške produkcije koncem 90 let preteklega stoletja samo nekaj nad pol milijarde frankov, pa je do vojne še porastel na 900 milijonov. Od vojske je celokupni dohodek kmetškega gospodarstva znatno narastel in znaša danes poldrugo milijardo, kar znači vprav eno četrtino celokupnega dohodka vsega narodnega gospodarstva Švice.

Po vsem tem vidimo, da je danes kmetški stan (četudi Švica ni agrarna država) jeden najvažnejših stanov, ker je švicarsko ljudstvo v zadnjih desetletjih prišlo do spoznanja, da je kmet najvažnejši faktor in obenem temelj vsake države. A da je švicarsko ljudstvo prišlo do tega velikega spoznanja, je zasluga kmetškega gibanja, ki se je v poslednjih 30 letih razvilo v Švici tako močno, da je svet začudilo s svojimi uspehi. Največja zasluga kmetškega gibanja v Švici je pa, da je švicarski kmet jasno spoznal, da kmet sam v sebi poseduje največjo moč in silo za svoj obstanek in napredek in da se v boju za zboljšanje svojega življenja nikdar ne sme za našati na pomoč drugih.

Velik mlin je pogorel v okolici Rume. Gasilci niso mogli ničesar rešiti. Lastnik mlina veleposestnik Dušan Crević trpi okoli 4 milijone dinarjev škode, ki je pa deloma krita z zavarovalnino.

Samomor slovenskega orožnika v Štipu. V Štipu je izvršil samomor orožniški kaplar Jože Vrlič, doma iz okolice Maribora. Ustrelil se je z revolverjem v senca. Kaj ga je gnalo v smrt, se ne ve.

Vrag jo je gnal pod lokomotivo. Na kolodvoru v Brežicah se je vrgla v nedeljo S. t. m. pod lokomotivo brzovlaka 20-letna gospodična Jožefina Šičal iz Zagreba. Kolesa so ji odrezala obe nogi nad kolonom. Prepeljali so jo takoj v brežiško bolnico, toda vsled preobilo izgubljene krvi je padla kmalu v nezavest in umrla. Ko so jo pri prenosu v bolnico vprašali, zakaj si je hotela vzeti življenje, je odgovorila: »Ne vem, kakšen vrag me je vlekel pod lokomotivo.«

Zalogo poljedelskih strojev za vso Jugoslavijo je napravila v Virovitici tovarna Rudolf Lack iz Leipziga.

Zalostna smrt slovenskega delavca v Beogradu. V Beogradu je bil zaposlen pri neki tvrdki tesarski pomočnik Vincenc Golobar iz Šmartnega pri Litiji. Zadnje čase pa je bil brezposeln in ni imel niti denarja za stanovanje. Taval je po mestu in zvečer legel spat na žlindro, ki so jo odlagali delavci iz elektrarne, da bi mu bilo bolj toplo. Žlindra je bila še vedno živa in izpuhtevala strupene pline, ki so ponoči nesrečnega Golobarja zadušili.

Dva samomera v Mariboru. V podstrešni sobici neke mariborske tvrdke so našli obešenega 50 letnega slugo Ivana Markota. Mož je bil odpuščen iz službe, pa si menda iz bede ni mogel drugače pomagati kakor s samomrom. — Drugi nesrečnež je pa 15-letni kolarski vajenec Jakob Kvas. Pri preiskavi so našli pri njem nekaj tujega usnja in to ga je tako potrla, da je šel v smrt.

Iz semenja na oni svet. Kmet Stepan Kovačević iz Koške pri Osijeku je peljal v selo Valporo prašiče na semenj. Po izvršeni kupčiji je šel v gostiino in proti večeru močno pijan pognal konje domov. Konja sta s sankami hitela po snežni cesti, med potjo pa je padel Kovačević v sneg in zmrznil. Značilno je to, da sta konja takoj po padcu gospodarja obstala in čakala do zjutraj na kraju nesreče, dokler niso prišli mimo vaščani, ki so naložili na sani mrtvega Kovačevića in ga odpeljali domov.

Volkovi na Pohorju. Po loviških g. Lešnika na Pohorju so našli v zadnjem času 15 raztrganih srn, katere so postale plen lačnih volkov, ki so se pojavili v teh krajih. Bog ve odkod so se te zverine priklatile v pohorske gozdove.

Tako enostavno pa vendar ne gre! Šef postaje v Koprivniških Bregih Šime Borovčak je imel v mestni hranilnici v Zagrebu vložno knjižico za 32.000 Din. Te dni je poslal v Zagreb svojega uslužbenca Andreja Hereja z naročilom, da bi v hranilnici dvignil nekaj denarja. Uslužbenec je pa dvignil vseh 32 tisoč Din, od katerih je 2000 pridržal, ostale je pa vložil v neko banko na svoje ime. Sleparijo so seveda takoj odkrili in moža izročili sodišču.

Z dinamitom naložen avto trčil v vlak. V Ameriki je pri Saltlake-City trčil tovorni avtomobil, naložen z dinamitom, v lokomotivo osebnega vlaka. Sledila je strahovita eksplozija, ki je popolnoma raznesla lokomotivo. Mrtvi so bili sofer in njegov spremljevalec ter strojevodja.

Ob hripi influenci prehladu natrite zvečer prsi — hrbet — roke in noge s preparatom »ALGA« za masažo in imeli boste mirno in zdravo spanje. Vstali boste brez temperature, ker »ALGA« osvežuje in okrepuje.

Razbojniški umor sredi Bečkereka. V spalnico gostilničarja Pavla Gajdeka iz Vel. Bečkereka so ponoči vdrli razbojniki, umorili njega in njegovo ženo v spanju ter nato pokradli ves denar in brez sledu pobegnili. Policijska oblast je uvedla obširno zasledovanje in bo zločinca gotovo izsledila.

Velik požar v Zg. Kašlju. V sredo zvečer preteklega tedna je nastal požar v gospodarskem poslopju gostilničarja Franca Grada iz Zg. Kašlja, ki stoji tik za njegovo hišo. Gasilci so prihiteli iz vseh krajev in posrečilo se jim je ogenj omejiti, kajti nevarnost, da se razširi na vse sosedne hiše, je bila silno velika. Pod gospodarskim poslopjem je imel gostilničar zgrajeno tudi garažo za avtobuse. Rešili so le dva avtomobila, nekaj orodja in par voz, vse drugo je pa uničil požar. Zgorelo mu je tudi 50 vinskih sodov. Očividno je bilo, da je bil ogenj podtaknjen. Franc Grad trpi okoli 400.000 dinarjev škode, ki je le deloma krita z zavarovalnino.

Na 6 let robije in izgubo častnih pravie je bil obsojen pred ljubljanskim senatom trojice fant Jožef Rožman iz Lahovč pri Kamniku, ker je lanske jeseni ustrelil s karabinko posestnika Janeza Dežmana iz iste vasi.

Kdo je brezvesten požigalec? Na Razdrtem pri Šmarju je izbruhnili pretekli teden požar, ki je upepelil hlev, pod, svisl in šupo posestnika J. Kastelica. Živino in orodje so deloma rešili. Šmarsko gasilno društvo je z veliko požrtvovalnostjo preprečilo, da se ni ogenj razširil na sosednje gospodarsko poslopje in hiše. To je že četrti požar v okolici Šmarja in je več kot gotovo, da so bili vsi podtaknjeni. Zločinskega požigalca še niso mogli izslediti.

Davčni uradniki pred sodiščem. Te dni se je pričela sodna razprava proti osmim davčnim uradnikom v Vel. Bečkereku, ki so obtoženi poverbe enega milijona dinarjev državnega denarja.

Po 25 letih spregledal. Kmet Gjoka Milinovič iz Orilovice pri Mostarju je pred 25 leti popolnoma oslepel. Mnogo se je trudil, da bi zopet pridobil vid, veliko žrtvoval in hodil okrog zdravnikov, toda ves trud je bil zaman. Sedaj ima Gjoka 76 let. V tej visoki starosti pa se mu je pričel naenkrat vid zopet vračati in počasi je začel razločevati okrog sebe predmete in na eno oko že povsem dobro vidi. To nenadno spregledanje je vzbudilo med ondotnim kmečkim ljudstvom razumljivo začudenje in ugibanja.

Otvoritev tekstilne šole v Kranju. Te dni je bila otvorjena v Kranju tekstilna šola, prva te vrste v naši državi. Šolo vodi g. dr. inž. Franc Hočevar, ki je dovršil strokovne nauke v Češki, Franciji, Belgiji in Nemčiji. Prvi tečaj je začelo obiskovati 22 učencev. Poleg ravnatelja g. dr. inž. Hočevarja se je za ustanovitev šole največ trudil kranjski župan g. Pirce.

Samomor večkratnega milijonarja. S panikom »Deutschland« se je te dni vozil v Hamburg večkratni milijonar James Cooper iz Kanade. Kmalu, ko je zapustila ladja Newyork, je skočil milijonar v morje in utonil. Kaj ga je gnalo v smrt, se ne ve. Njegovo premoženje cenijo na 20 milijonov dolarjev. Večino premoženja si je pridobil s tihotapstvom alkohola iz Kanade v Združene države.

Zrebanje Vojne škode. V ponedeljek 16. t. m. se je ves dan vršilo v oddelku za državne dolgove in državne kredite zrebanje dobitkov državne rente za vojno škodo. Glavni dobitek pol milijona dinarjev je zadela obveznica serije 2059 št. 526; po 250.000 Din so zadele: ser. 4008 št. 237, ser. 3585 št. 154, 100.000 Din: ser. 2000 št. 647, ser. 410 št. 551, ser. 2807 št. 107, ser. 1122 št. 302, ser. 4704 št. 581, 50.000 Din: ser. 1411 št. 311, ser. 3506 št. 371, ser. 4693 št. 443, ser. 2502 št. 193, ser. 1680 št. 142, ser. 2904 št. 103, ser. 3975 št. 31, ser. 4521 št. 424, 4392 št. 327, ser. 3718 št. 224.

Dražestne kodre

neomejeno trpežne ob vlažnem zraku ali potenju, dosežejo dame in gospodje brez škarij kodralk s Hela esenco za kodranje las. Tudi najlepša bubi-glavica se s Hela olepša, ker je vsaka ondulacija odveč. Prihrani se veliko časa in denarja, pospešuje rast las. Pogled v zrcalo Vas bo vradostil. Takoj se dosežejo obilni ondulirani kodri, mične frizure. Mnogo zahval. Zlasti gledališke umetnice je ne morejo prehaliti. — Cena Din 12.—, 3 steklenice Din 24.—, 6 steklenic Din 40.—.

Dr. Nic. Kemény, Košice H, poštni predal 12/36. Češkoslovaška.

Veliki snežni zameti. V Liki in po nekaterih krajih gorske Dalmacije so divjali te dni velikanske snežni zameti, ki so nakopili ponekod od 3—5 m na debelo snega. Vsled ogromne množine snega na železniških progah je bil ustavljen železniški promet in v Dalmacijo že par dni ne more noben vlak.

Trojčke je povila v Podzidu pri Trojanah žena delavca Razborška. Mati in otroci so zdravi. Dosedaj je imela mati 2 nezakoniska otroka. Te dni se je poročila z očetom nezakoniskih otrok in tri dni po poroki je bila revna družina obdarjena s tremi novimi družinskimi člani.

Papež je govoril po radiu. V petek popoldne 13. t. m. je bila na svečan način otvorjena v Vatikanu nova radio postaja. Ob tej priliki je govoril po radiu celemu svetu papež Pij XI. v latinskem jeziku. Govor sv. očeta so poslušali po vsem svetu. Emisija postaje je bila v tehničnem oziru vzgledna. Papežev govor je bil jasen. Pol ure po končanem govoru so že prispele brzojavke iz Združenih držav, Argentine, Brazilije in Avstralije o popolnoma jasnem sprejemu govorov sv. očeta in senatorja Marconija. Po vseh mestih in trgih Italije so bili postavljeni zvočniki, pred katerimi so se bile zbrale velike množice. Občinstvo je ganjeno poslušalo sv. očeta.

Bolgarski eks-car Ferdinand se name-rava vrniti v Bolgarijo po rojstvu prestolonaslednika. Po odpovedi na carski prestol se je naselil Ferdinand v Nemčiji, pa se je nameraval že ob svoji 70 letnici vrniti na Bolgarsko. To so mu pa prijatelji odsvetovali, kakor poročajo bolgarski listi.

Voditelj kmetov — predsednik finske republike. V ponedeljek so se vršile na Finskem volitve predsednika republike. Izvoljeje bil dosedanji ministrski predsednik in voditelj finskega kmetkega gibanja Svinhuf-suda.

Ponovni potresni sunki na Novi Zelandiji. Iz potresnega ozemlja na Novi Zelandiji poročajo, da so se ponovili močni potresni sunki posebno v najbolj prizadetem mestu Nepier.

Poplave v Rumuniji. Vsled zadnjih padavin je pričela Donava na svojem dolenjem toku silno naraščati. Na mnogih krajih je preplavila bregove in zalila mesto Vilkov z okolič. Vlada je odposlala na pomoč večje oddelke vojske, ki pa so mogli rešiti le prebivalstvo, vse drugo je po vodi uničeno. V skladiščih soli je voda uničila 9000 vagonov soli.

Bomba v radio postaji. V bruseljski radio postaji v Belgiji je eksplodirala bomba, ki je poškodovala notranje naprave in ranila nekega uslužbenca. Bombo so nastavili belgijski fašisti, ker je radio postaja prenehala predvajati belgijsko narodno himno.

Plaz snega zasul cesto pri Polhovem gradu. Vsled južnejšega vremena se je utrgal z bregov polhovgrajskih hribov ogromni snežni plaz, ki je popolnoma zasul cesto. Na lice mesta se je odpeljal v ponedeljek predsednik cestnega odbora g. dr. Dinko Puc, da uredi odstranitev snega in omogoči zopet svoboden promet po cesti.

Pipe in piparji.

Slavni angleški pesnik lord Byron (recti Bairn) je že govoril o »slavnem tobaku v pipi«. Toda to, kar je zadostovalo kadilcem v njegovi dobi, pa bodisi da so kadili »pipo na vodo«, kakor jo kadijo na vzhodu, ali pa iz lončenih pip, kakor so v navadi pri nas. To modernim kadilcem ne zadostuje več. Moderni kadilec, ki kadi svojo kratko pipo, hoče imeti svojo pipo (lulo, »fajfo«) iz posebnega lesa, kajti samo taka pipa mu nudi svoj poseben užitek. Kdor zna ljudi opazovati, naj si le enkrat ogleda srečno zadovoljnost, ki sije iz obraza kadilca.

Današnje pipe so zelo enostavne. Naši predniki so izdelovali pipe iz najrazličnejših vrst lesa, iz ilovice, iz porcelana in iz morske pene. Takih pip pa imamo dandanes že jako malo. Moderni izdelovalci pip opuščajo vse, kar je postranskega pomena, veliko važnost in pažnjo pa polagajo na vse, kar je bistveno. Naša doba je pač doba prihranka časa, zdravja in priročnosti. Moderna pipa je tako priprosta, kakor da jo je ustvarila narava sama.

Pot, ki je pripeljala ljudi do moderne pipe, je silno priprosta, zato pa je priprosta moderna pipa dosti več vredna kakor pa stara pipa, magari in srebra in zlata. Pipa je osamelemu človeku najboljši tovariš, slabo razpoloženega človeka spravi v dobro voljo, misleca razvedri — vse to so pa lastnosti, ki niso poceni; vendar pa dobiš danes že dobro pipo za nekaj »kovačev«. S tem pa nočemo priporočati prav poceni pip. Taka pipa ni niti iz dobrega materijala niti ni dobro izdelana. Vsako dobro reč je pač treba plačati — tudi poceni prijatelji navadno niso nič vredni. Kdor si izbere pipo za svojo vsakdanjo tovarišico, ta si mora kupiti takšno, da je res tovarišica.

Pipa pomeni mir in ne govorimo zastoj o »pipi miru«. To je vzrok, da so začeli ljudje zlasti po vojni silno kaditi iz pip.

Prve pipe so bile lesene, pa ne iz takega lesa kakor danes. Prva pipa, ki jo je kadil Anglež, je bila menda tista, ki jo je prinesel s seboj Walter Raleigh (ki je prinesel v Evropo tudi krompir); poklonili so mu jo Indijanci v Ameriki. To pipo hrani še danes neki veliki fabrikant tobaka na Angleškem.

Prvo pipo iz morske pene pa je izdelal Oger Karl Kovacs (Kovač). Ta je dobil nekoč od grofa Andrassy-ja precejšnjo kepo morske pene, pa je naredil iz nje pipo.

Največ »piparjev« živi danes na Angleškem, kjer vsak moški kadi pipo.

Človeška moč in parni stroj.

Učenjaki so že dostikrat primerjali moč človeških mišic z močjo parnega stroja. V obeh slučajih se namreč izpreminja kemična energija z gorenjem in mehanično energijo. Zanimivo je torej primerjati, katera izpremba je bolj gospodarska in varčna.

Ideal varčnega gospodarstva je, da se izpremeni vsa kemična energija v mehanično. Pri parnem stroju pa mislimo, da se izpremeni le 4 odstotke energije v mehanično energijo, vsa ostala toplota (96 odstotkov) pa se izgubi, pri človeku pa se izpremeni nad 30 odstotkov kemične energije v mehanično.

Kitajska narodna skupščina.

Velika kitajska narodna skupščina je sklicana letos za maj. Računajo, da se bo te skupščine udeležilo 520 zastopnikov. Ta skupščina bo imela nalogo, da izdela novo kitajsko ustavo. Kitajske dežele bodo poslale na skupščino 450 poslancev, velika mesta pa, kakor so Šangaj, Peking, Kanton, Hankau, Harbin in Tientsin pa bodo imela po 22 zastopnikov, v inozemstvu živeči kitajci pa 26. Na Koreji, na Japonskem, na Filipinskih oto-

kih, v Mehiki, in v Peru in Čile in v Zedinjenih državah živi namreč mnogo Kitajcev in vsi ti bodo imeli tudi svoje zastopnike na splošni kitajski narodni skupščini. Na Kitajskem bodo volile zastopnike kmečke organizacije, obrtne in delavske organizacije, trgovske zbornice in šole. Vojaške organizacije ne dobe zastopnikov. »Nasprotniki revolucije« ne morejo biti voljeni. Narodna skupščina bo zborovala v Nankingu, kjer že sedaj delajo velike priprave za sprejem zastopnikov. Centralna vlada na Kitajskem se trudi na vso moč, da pokaže zastopnikom moč centralne vlade, hoče pa tudi dokazati, da Kitajska še nikdar ni bila tako močna kakor sedaj. Vlada pa namerava izvesti tudi obširne upravne reforme. Tako bodo celo deželo razdelili namesto na dosedanjih 18 dežel na 70 manjših okrožij, ki bodo dobila tudi nova imena. V Nankingu so prepričani, da bo centralna vlada šele takrat močna, če bo dežela razdeljena na mala upravna področja.

Bistra pamet.

Nekje v Avstriji je pozno ponoči zazvonil zvonec v stanovanju podeložskega zdravnika. Zdravnik je vstal in odprl. Pred vrati je stal kmet, ki ga je vprašal, koliko bi veljal obisk bolnika v neki precej oddaljeni vasi. Zdravnik je nekoliko pomislil, potem pa je rekel: »Precej daleč je to, obisk bo torej veljal 20 šilingov (160 dinarjev). Kmet je bil zadovoljen in nekaj pozneje sta že oba drdrala z avtomobilom v oddaljeno vas. Ko pa sta prišla na svoj cilj, je zdravnik vprašal kmeta, kje je bolnik. Takrat pa se je kmet namuznil in je rekel: »Ne zamerite, gospod zdravnik, ampak bolnika ni! Veste, jaz sem vprašal voznika, ki stanuje blizu vas, koliko bi računal, če me popelje domov. Ta je rekel, da računa 25 šilingov. Nato sem se obrnil na Vas, in ker ste bili vi cenejši, sem vzel vas. Prosim, tukaj je 20 šilingov, kakor sva se zmenila.«

Varujte se hripe!

Pravi nasvet »Pučkog liječnika« ob pravem času. — Spremembe letnih časov prinašajo s seboj različne perturbacije v človeškem organizmu, zelo pogosto pa tudi različne bolezni. O nekaterih takih boleznih mirnodušno lahko rečemo, da so »sezonske bolezni«. Med take spada do neke mere tudi hripa »španska bolezen«, ki se vprav zdaj razširja po vsem svetu in v precejšnji meri tudi pri nas. Za obvarovanje pred hripo oziroma za zdravljenje hripe imamo različna sredstva. To so zlasti higijena telesa, desinfekcija, ventilacija stanovanj in uradov, spiranje ust in grla, masaža, obvarovanje telesa pred vlago itd. »Pučki Liječnik«, list za ljudsko zdravstveno prosveto piše v 4. številki 1. letn. o hripi sledeče: »V slučaju gripe ali kot jo imenujejo nekateri — španske bolezni je treba masirati bolniku z »Algo« prsa, ledja, roke, noge in vrat. To lahko masiranje z »Algo« takoj zmanjša vročino in bolnika v hipu osveži. Bolnik dobi takoj po masiranju občutek polajšanja.« Ta nasvet »Pučkog Liječnika« bo dobrodošel vprav zdaj, ko se je hripa začela širiti tudi pri nas in se bo okoristilo s to informacijo in poukom v naših krajih, kjer se »Alga« dobi povsod, mnogo ljudi, ki bodo uporabljali »Algo« tudi kot sredstvo za obvarovanje pred hripo.

Kmetovalcu umetni gnoj po nižani ceni.

Velik uspeh banske uprave v korist našega kmetovalca lahko imenujemo akcijo kr. banske uprave glede nabavke umetnega gnoja. Po programu g. bana »da se našemu kmetovalcu dá v roke čim cenejša in čim boljša tehnična sredstva za dobro in ceneno pridelovanje kmetijskih pridelkov« je uspelo s posebno organizacijo znižati cene mešanemu gnojilu Nitrofoskale Ruše in to za ono ceno, da se tudi pri današnjih slabih časih in cenah kmetijskih pridelkov uporaba umetnih gnojil dobro izplača.

Umno pridelovanje poljedelskih pridelkov je danes brez uporabe umetnih gnojil nemogoče. Ali naj pridelujemo več ali manj kot smo do zdaj, to vprašanje se porodi marsikom v glavi, ko premišluje o nakupu umetnih gnojil. Če pridelam manj blaga, bo manj blaga na prodaj, cena bo nižja in blago se bo lažje spravljalo v denar. Torej ne bomo nič gnojili, da bomo pridelali čim manj. Toda kaj naj potem naš kmetovalec proda in kje naj dobi denar za državne, banovinske in občinske davke, za šolanje svojih otrok, za ostale socialne in kulturne potrebe, kakor tudi za nakup novih pridelovalnih sredstev moderne tehnike? Da prideluje čim manj, velja to za onega, ki je organiziran in diktira svetovnim trgov in lahko upravlja z višino cen. To so na primer večje gospodarske enote, kakor Kanada. V krajih, ki pridelujejo za lastno uporabo in še imajo lastnih pridelkov premalo za zadostno prehrano vsega ljudstva, se povečanje pridelkov navadno izplača, če so za to dani naravni pogoji. To pa velja samo tedaj, ako se domači pridelki lahko kosajo s tujimi v ceni in kakovosti.

Za dobro in kakovostno pridelovanje pa je pri kmetijski proizvodnji osnova: podnebje, rodovitnost zemlje, seme, tehnika obdelovanja, spravljanje pridelkov in razumnost strokovnega dela. Naj si bo kakšen kraj še tako prikladen za pridelovanje posameznih kultur, naj ima na razpolago najmodernejše stroje in dobro seme, ako zemlja nima na razpolago dovoljno vsestranske hrane, potem nam naši posevi ne morejo dati dobrih in obilnih pridelkov. Vsled tega je umna uporaba umetnih gnojil vedno in vsikdar umestna. Če ima kakšen pridelok nizko ceno — izpod pridelovalnih stroškov — potem se pridelovanje tega pridelka ne izplača z umetnimi gnojili ali brez njih. Mnogokrat pa nastopi slučaj, da ravno vsled uporabe umetnih gnojil, ki znatno upliva na poboljšanje pridelka, lahko pridelok, ki je sicer nerentabilen z uporabo umetnih gnojil in vsled tega boljše kakovosti, postane pridelovanje unosno — rentabilno. Nikdar pa ne smemo dopustiti, da nam zemlja rodi slabše pridelke kot bi mogla.

Ker je rodovitnost zemlje odvisna v precejšnji meri od gnojenja, je kr. banska uprava skušala znižati ceno umetnega gnoja in kmetijskih pridelkov in spraviti v sklad obstoječo razliko med ceno poljskih pridelkov in ceno umetnega gnoja.

Organizacija nabave umetnega gnoja bo izvršena preko občin in sreskih načelstev. Občina zbira naročila od kmetovalcev. Pojedine občine pošljejo svoja naročila sreskemu načelstvu, ta pa banovini.

Cena mešanega gnojila Nitrofoskala Ruše, ki ga lahko naroči vsak kmetovalec pri svoji občini, je tako ugodna, da ne sme nobeden zamuditi te ugodne prilike, da po zmerni ceni nabavi umetni gnoj. Pri nas pride v prvi vrsti v poštev gnojenje travnikov, da na njih pridelamo mnogo krepke hrane. V drugem redu gnojenje sadnega drevja ter vinogradov s kakovostnimi trtnimi sortimenti in na prisojnih legah. Ker okopavine, kot so repa in koruza za krmo, izrpaajo v veliki meri zemljo, moramo takisto gnojiti tudi tem posevom, da zemlja ne obuboža.

Nebroj poizkusov, ki so jih v teku zadnjih let delali v vseh delih naše banovine, so nepobitno dokazali, da dosežemo z gnojenjem travnikov in deteljišč, vinogradov in sadonosnikov, žitaric in okopavin, z istimi stroški večji uspeh kot brez umetnih gnojil. Pri današnjih cenah pa velja to predvsem za travnike, deteljišča in sadonosnike.

Sicer ima sedaj vsak kmetovalec priliko, da po zmerni ceni in na pripravek način nabavi umetni gnoj in da z njim vsak sam na svoji zemlji poskusi. »Lepi uki so v besedi, lepši pa so vendar vzgledi!«

Stanje pitane in plemenske živine je doslej v Jugoslaviji v poslednjih letih zavidljivo višino, kar je omogočilo, da se ta živina razkaže na skupni razstavi, ki so jo sicer naši kmetovalci že zdavnaj zahtevali. Vse težje in težje pridobitne prilike so v poslednjem času dokazale, da je živinoreja ena onih panog kmetijstva, ki ji je donosnost zagotovljena. — Kmetijski oddelek kr. banske uprave Dunavske banovine s pomočjo združenja kmetovalcev je omogočil delniški družbi za razstave in vzorčni sejem, da priredi letos prvo jugoslovansko razstavo plemenske živine, in upati smemo, da se bo mogla ta razstava poslej vršiti vsako leto. — Balkanske dežele, ki so doslej svojo potrebo krile od drugje, bodo z veseljem pozdravile to akcijo, ki ima tudi to prednost, da ima Novi Sad z vsemi balkanskimi državami ugodne železniške in vodne zveze. — Razstava bo trajala od 14. do 18. marca t. l. ter pozivljemo vse interese, da jo izvolijo posetiti.

Sejmi:

- 22. februarja: Sv. Filip, Teharje.
- 23. februarja: Lašče, Radohova vas, Braslovče.
- 24. februarja: Bučka, Moravče, Žubno, Cerknica, Lesce, Črmošnjice, Arnuš, Slov. Bistrica, Kozje, Rogatec, Laško, Beltinci.
- 26. februarja: Toplice, Škocjan.
- 27. februarja: Ig pri Ljubljani.

III. No. 94/2.

Razglas

O pocenitvi mešanega umetnega gnojila za travnike.

Pri vseh naprednih in v kmetijstvu visokostojecih narodih je uporaba umetnih gnojil velika, v Dravski banovini pa je v primeri z naprednimi državami zelo majhna. Z ozirom na to je zelo umestno in nujno potrebno, da se v letošnji pomladi tudi v Dravski banovini izvršijo v vseh občinah obširni in sistematični gnojilni poskusi.

Pred vsem naj bi se gnojili travniki in njive, na katerih pridelujemo krmilne rastline. Na ta način izboljšamo živalsko krmo in s tem tudi kakovost živinoreje, to je one panoge, ki ima v Dravski banovini dobre pogoje in lepo bodočnost.

Štedite na pravem mestu!

Pogosto se čujejo ugovori: V današnjih časih se ne izplača uporaba umetnih gnojil. Predraga so. Kmet mora štediti. Denar, ki ne prinese skorajšnjega večjega dohodka, naj se ne izda. — Ta ugovor pa ni povsem upravičen.

Dvignite in izboljšajte pridelke

svoje grude in znižajte pridelovalne stroške. Takša je pot, ki je edino koristna v današnjih težkih časih kmetijske krize.

Konzument zahteva dobro blago poceni!

Tej zahtevi mora kmetovalec zadostiti, sicer ne proda lahko svojih pridelkov. Kmetovalec pa mora dobiti za svoje pridelke povrnjene pridelovalne stroške in primeren čisti dobiček.

Sistematično izvedeni poskusi z umetnimi gnojili po vseh občinah banovine

bi nam dali najbolj stvaren in točen odgovor na velevažno vprašanje, koliko se lahko z uporabo umetnih gnojil popravi današnje težko stanje našega kmeta.

Ceneno umetno gnojilo,

ki vsebuje vso ono hrano, ki je rastlinam potrebna za rast in dober pridelek, ki pa mora po svoji ceni odgovarjati današnjim cenam kmetijskih pridelkov, je edino primerno za rešitev tega velevažnega vprašanja.

V ta namen je kr. banska uprava podvzela za bližajočo se pridelovalno dobo sledeče ukrepe:

1. Pri tvornicah za umetna gnojila je izposlovala najnižjo ceno za mešano gnojilo nitrofoskal-Ruše, ki vsebuje 4% dušika, 8% fosforne kisline, 8% kalija in okrog 33% apna.

2. Nabavo tega gnojila bo podprla z znatnim prispevkom.

Na ta način dobi naš kmetovalec mešano gnojilo nitrofoskal-Ruše po

Din 138.— mesto po Din 172.— za 100 kg.

Skupna nabava oziroma nabava brez posredovalcev omogoča znižano ceno.

Nadaljnje znižanje cene bi bilo mogoče, ako bi tudi občine iz svojih kmetijskih skladov dovolile primerne prispevke za manj premožne naročnike svojega okoliša. V to svrhu izdani denar bo brezdvomno dobro uporabljen.

Koliko mešanega umetnega gnojila rabimo na 1 oral?

Da se pri sedanjih cenah pridelkov doseže rentabilnost, se priporoča za:

	na 1 kat. oral	na 1 hektar
travnike, pašnike		
in žita	200 kg	400 kg nitrofoskala
okopavine	300 kg	600 kg nitrofoskala
vinograde	400 kg	800 kg nitrofoskala
sadovnjake	500 kg	1000 kg nitrofoskala

Način in čas uporabe nitrofoskala.

Travnik pobranaj, nato potrosi gnojilo ter zopet brani, in sicer drugi počez. Travniki se naj gnojijo zgodaj spomladi, vendar naj bodo toliko osušeni, da jih lahko prevlačimo.

Na njivah, v vinogradih in sadovnjakih se naj nitrofoskal čimprej po trosenju zmeša z zemljo na ta način, da se plitvo zaorje ali plitvo zakoplje ali vsaj dobro zabrana.

Način naročevanja.

Kmetovalci, ki želijo po prednjih pogojih nabaviti umetno gnojilo po znižani ceni, se naj prijavijo občinskemu uradu, ki zbira naročila in denar ter oboje dostavlja sreskemu načelstvu. Naročniki se zavežejo, da bodo dajali podatke o uspehu gnojenja. Omenjeno znižanje cene velja samo za manj premožne ter samo za gotovo množino umetnega gnojila. Najprej dospela naročila se bodo v prvi vrsti upoštevala.

Kraljevska banska uprava.

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruga ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

Kdor pridobi našemu listu na leto le enega novega naročnika, je že veliko storil za kmetijski pokret.

Kako pridelati mnogo dobrega blaga?

Vzemimo na pomoč ona tehnična sredstva, ki povzročajo večje in boljše pridelke, obenem pa zmanjšajo pridelovalne stroške. Eno teh sredstev je:

Apneni dušik, ki vsebuje 16-20% dušika in do 70% apna, to je skupno 80-90% rastlinske hrane. Apneni dušik vpliva blagodejno na vse posevke. Travniki daje bujno in dobro seno. Na njivah, vinogradih in sadonosnikih povzroči apneni dušik večji pridelek tako kakovostno kakor količinsko.

Nitrofoskal-Ruše pa vsebuje vso potrebno rastlinsko hrano: dušik, fosforne kisline, kalij in apno. Vsebuje tudi vse ostale enostranske umetne gnojila in je prikladno za vse posevke in vsako zemljo.

Apneni dušik in Nitrofoskal-Ruše se lahko naroči pri „EKONOM-u“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7, ali pa pri:

Tvornici za dušik d. d., Ruše pri Mariboru

ki raziskuje tudi zemljo in daje navodila za umno uporabo umetnih gnojil.

14-18. III. 1931.
Mednarodna razstava in sejem plemenske živine v Novem Sadu,

ki ju priredi d. d. za razstave in vzorčni sejme s pomočjo oddelka za povzdigo kmetijstva kr. banske uprave Dunavske banovine in združenja kmetovalcev. Demonstrativno razkazovanje plemenske živine. Natančnejša pojasnila daje ravateljstvo razstave.
Popust na drž. železnicah za posetnike in živino.

EKONOM

OSREDNJA
GOSPODARSKA ZADRUGA
V LJUBLJANI

Kolodvorska ulica 7

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov najfinerjo bannaško in domačo moko, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete. Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland cementa

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga
r. z. o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ul. 33/I.

Pravila proti pisčilu Din 5 v znakmah. Za odgovor prosimo znakmo.

Uradne ure od 8-12 in od 14-18.

POLNOMASTNI,
POLMASTNI in
TRAPISTOVSKI

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah.

EKONOM

LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 7

ŠIVALNI STROJI

„GRITZNER“
„ADLER“
in kolesa,
najboljši material,
precizna konstrukcija, krasna
oprema ter najnižja cena
so samo pri

Večletna garancija!
Posk v vesenju brezplačen!

Jos. Petelinc, Ljubljana
ob vodi, v bližini Prežernovega spomenika

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola
GOJKO PIPENBACHER
Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta št. 12
Zahtevajte informacije

Bolečine in zbadanja
v kosteh – členkih
mišicah – tedjih
zobeh – glavi

1000 Din tedensko

zaslužite z obiskovanjem v Vašem okraju.
Znamko za odgovor.
TOVARNA KOSMOS
Ljublj. na, p. pred. 307.

Zastopnike

za prodajo šivalnih strojev, sepa. atorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov . . . t. d. pod zelo ugodnimi pogoji sprejememo.

„CENTRA“ trgovina šivalnih strojev i. t. p.
Ljubljana,
Poštni predal 248.

odstranija
tako!

ALGA
za masažo

Masirajte se že nočoj – že zjutraj boste vstali
prerajeni

ALGA se dobiva povsod
1 steklenica Din 16
4 stek. 77 Din, 8 stek. 131 Din, 14 stek. 205 Din, 25 stek. 320 Din

Po pošti pošlje
Laboratorij „ALGA“ Sušak

Pristopajte
in
**Kmetijski
Matici!**

Kovači!

Najboljši trdi in mehki **koks**
in **kovaški premog**

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“ - Ljubljana
Dunajska cesta 46. Telefon 28-20

Kmetovalci!

Samo s

40% kalijevo soljo

dosežete največ pridelkov prvovrstne kakovosti. —
Zato se mora za gnojenje vedno uporabljati.

Agrikulturno kemični urad za
kalijevo gnojenje
Zagreb, Trg Burze 3-II.

daje brezplačno vsa potrebna navodila o pravilni uporabi umetnih gnojil in nabave 40% kalijeve soli.

Kalijevo sol ima stalno v zalogi „Ekonom“ v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7

Jaz gnojim
z
Kalijem!

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

Na
malo!

Na
veliko!

Ustanovljeno
1839

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu
Kmetijski hranilni in posojilni dom

Račun pošt. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzojavni: „KMETSKE DOM“

v **LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1**

Telefon števil. 2617

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5 1/2 % brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7% brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

PLAČAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12 1/2, in od 3 — 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

